

FACTSHEET LANDELIJK MEETNET GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN LAND- EN TUINBOUW (LM-GBM) (VERSIE FEBRUARI 2022)

INTRODUCTIE

Het Landelijk Meetnet Gewasbeschermingsmiddelen Land- en Tuinbouw (LM-GBM) is in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in 2013 samen met de waterschappen en Deltares opgezet naar aanleiding van de Tweede Nota Duurzame Gewasbescherming “Gezonde Groei, Duurzame Oogst”. Het LM-GBM zal ook gebruikt worden om de voortgang te meten en vast te stellen of de doelstellingen worden gehaald die voor oppervlaktewater zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030. Het Uitvoeringsprogramma bevat het gewasbeschermingsbeleid tot 2030 en heeft de volgende doelstellingen voor oppervlaktewater:

- in 2023 is het aantal normoverschrijdingen van de milieukwaliteitsnormen in oppervlaktewater met 90% afgenomen ten opzichte van 2013;
- in 2027 zijn er geen normoverschrijdingen van de milieukwaliteitsnormen in oppervlaktewater en worden de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) gehaald;
- in 2030 vinden er nagenoeg geen emissies vanuit de open teelten plaats van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu.

De evaluatie van de gestelde doelen vindt plaats op basis van de monitoringsgegevens van de waterbeheerders.

DOEL MEETNET

In het meetnet wordt uitgegaan van vaste meetlocaties en een zoveel mogelijke constante meetstrategie. Het doel van het meetnet is om:

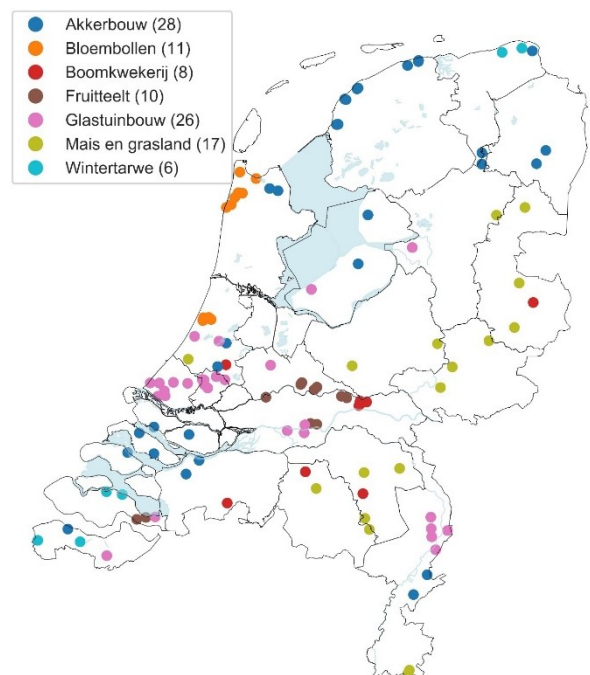
1. een beter aannemelijk verband te kunnen leggen tussen de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater en het gebruik van die stoffen in de Nederlandse land- en tuinbouw;
2. te kunnen vaststellen of de beleidsdoelstellingen van het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030 voor oppervlaktewater worden gerealiseerd en tussentijds de voortgang te monitoren. Daarnaast zijn de meetresultaten bruikbaar voor de aanpak van de waterkwaliteitsproblemen met gewasbeschermingsmiddelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW).

OPZET MEETNET

Aantal meetlocaties en verdeling over agrarische sectoren

Het LM-GBM bestaat uit 106 vaste meetlocaties verspreid over de beheersgebieden van de waterschappen. De meetlocaties zijn in overleg met elk waterschap geselecteerd. Het belangrijkste selectiecriteria was dat de meetlocatie wordt beïnvloed door één overheersende agrarische sector, waarbij de gewasbeschermingsmiddelen die ter plekke in het oppervlaktewater worden aangetroffen met grote waarschijnlijkheid ook afkomstig zijn uit die teelt. De meetlocaties worden ook als representatief gezien voor gebieden waar dezelfde agrarische sectoren actief zijn maar waar geen meetlocaties zijn aangewezen.

Het meetnet richt zich op de belangrijkste teeltgroepen, namelijk mais/grasland, bloembollen op zand, fruitteelt, glastuinbouw, akkerbouw, wintertarwe en boomkwekerij. Een overzicht van de ligging van de meetlocaties voor de verschillende teeltgroepen is weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Ruimtelijke weergave van de geselecteerde meetpunten van het LM-GBM.

Frequentie bemonstering en analysepakketten

Voor alle teeltgroepen geldt dat de meetlocaties jaarlijks minimaal 6 keer bemonsterd moeten worden waarbij de bemonsteringsperiode is afgestemd op het groeiseizoen van de teelt en de gewasbeschermingsmiddelen die in de desbetreffende teelt worden toegepast.

In de opzet van het meetnet is per sector aangegeven welke middelen zijn toegelaten en gebruikt mogen worden. Het verdient aanbeveling om zoveel mogelijk van deze middelen mee te nemen in het analysepakket voor de betreffende teeltgroep.

RAPPORTAGE EN ONTSLUITING MEETGEGEVENS

Jaarlijks wordt een evaluatie van de monitoringsdata uitgevoerd. Er wordt onder andere gekeken welke stoffen de meeste normoverschrijdingen laten zien en dus het grootste probleem vormen en in welke teeltgroep(en) deze normoverschrijdingen worden waargenomen. Er wordt gekeken naar de toe- en afname van de normoverschrijdingen in de opeenvolgende jaren in de verschillende teeltgroepen. Op basis van de concentratiedata wordt tevens inzicht gegeven in potentieel nieuwe stoffen die nog geen normoverschrijding vertonen, maar mogelijk in de toekomst wel normoverschrijdingen kunnen geven.

De resultaten van de analyses worden in een jaarlijks evaluatierapport beschreven. In deze rapportage wordt ook aandacht besteed aan de mate van operationalisering van het meetnet om te waarborgen dat er tot en met 2030 een zoveel mogelijk constante meetstrategie wordt gevolgd. Tevens worden de resultaten ieder jaar besproken met de waterschappen.

In 2019 heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) onder meer met de resultaten uit het LM-GBM de tussenevaluatie van de *nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst* over de periode 2013-2018 uitgevoerd, beschreven in het rapport *Geïntegreerde Gewasbescherming nader beschouwd*.

De geaggregeerde meetgegevens van het LM-GBM zijn opgenomen in de [Bestrijdingsmiddelenatlas](#) onder het thema “2e nota Duurzame Gewasbescherming (GGDO)”. De evaluatierapporten zijn te vinden op de Bestrijdingsmiddelenatlas bij [Rapportages](#).

MEER INFORMATIE

- Rijksoverheid (2013) Gezonde Groei, Duurzame Oogst. [Tweede nota duurzame gewasbescherming periode 2013 tot 2023](#).
- Rijksoverheid (2020) [Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030](#).
- Rijksoverheid (2019) [Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten](#) en [Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten acties algemeen](#).
- Kamerstukken (2015) [Hoofdlijnenakkoord waterzuivering in de glastuinbouw](#) en [Brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu](#).
- J. de Weert, E. Roex, J. Klein, G. Janssen (2014). [Opzet Landelijk meetnet gewasbeschermingsmiddelen land- en tuinbouw](#). Deltares rapport 1207762-008.
- [Evaluatierapporten](#).
- PBL (2019). [Geïntegreerde Gewasbescherming nader beschouwd](#). Tussenevaluatie van de nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst.

CONTACTPERSONEN

- Unie van Waterschappen: Jantine Haverkamp, jhaverkamp@uvw.nl, (06) 20 96 56 11.
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat: Wilbert van Zeventer, Wilbert.van.Zeventer@minienw.nl, (06) 21 52 27 40.
- Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving: Marcel van der Weijden, marcel.vander.weijden@rws.nl, (06) 22 42 42 20 / Dennis Kalf, dennis.kalf@rws.nl, (06) 53 69 18 90.
- Deltares: Simon Buijs, simon.buijs@deltares.nl (06) 15 58 04 76 / Rianne van den Meiracker, Rianne.vandenMeiracker@deltares.nl, (06) 25 64 05 40, LM-GBM@deltares.nl.
- Bestrijdingsmiddelenatlas, Centrum voor Milieuwetenschappen, Universiteit Leiden (CML): Wil Tamis, tamis@cml.leidenuniv.nl, (071) 52 77 479 / Maarten van 't Zelfde, zelfde@cml.leidenuniv.nl, (071) 52 75 631, bma@cml.leidenuniv.nl.